2020

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ

Руйхатга олинди:
№ БД-5510200-3.20
202 1 йил "04" 06

Соғликни сақлаш вазирлиги
121 -сонли буйруғи
202 1 йил "04" 06

СУД ТИББИЁТИ ВА ВРАЧ ФАОЛИЯТНИНГ ХУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

МОДУЛ ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	500000	Соғликни сақлаш ва ижтимоий таъминот
Таълим соҳаси:	510000	Соғликни сақлаш
Таълим йўналиши:	5510200	Педиатрия иши

Тошкент - 2021

Тузувчилар:

А.И.Искандаров	ТошПТИ "Суд тиббиёти ва тиббиёт ҳуқуқи" кафедраси мудири, профессор, тиббиёт фанлари доктори.
Х.Х.Якубов	ТошПТИ "Суд тиббиёти ва тиббиёт ҳуқуқи" кафедраси доценти, тиббиёт фанлари номзоди

Тақризчилар:

И.И.Бахриев	ТТА, "Суд тиббиёти ва тиббиёт ҳуқуқи" кафедраси мудири, доцент, тиббиёт фанлари номзоди
Т.К.Носиров	ТошПТИ, "Суд тиббиёти ва тиббиёт ҳуқуқи" кафедраси доценти, тиббиёт фанлари номзоди

Модул дастури Тошкент Педиатрия тиббиёт институтида ишлаб чиқилган.

Модул дастури ТошПТИ Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2021 йил " 27 " январдаги " 8 " – сонли баённома).

Модул дастури Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги тиббиёт ва фармацевтика узлуксиз касбий таълими муассасаларароо Мувофиқлаштириш кенгашининг 2021 йил " 13 " апрел даги " 3 " – сонли баённома билан маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2021 йил " 4 " июн даги " 121 " – сонли буйруғининг 1 – иловаси билан модул дастури рўйхати тасдиқланган.

1.Ўқув модулининг долзарблиги ва олий таълимдаги ўрни

Суд тиббиёти ва врач фаолиятнинг хуқуқий асослари модули ўқув режанинг клиник модуллар блокига тааллуқли бўлиб, 4-5 курсда ўқитилади. Ўзбекистон Республикасида қонун устуворлиги мамлакатнинг ривожланишидаги асосий тамойиллардан бири сифатида эътироф қилинган. Бинобарин, баъзи ҳолатларда хуқуқни муҳофаза этувчи идораларнинг фаолиятида тиббиёт, биологияга оид масалаларни ҳал этиш зарурати вужудга келади.

Шунингдек, суд тиббиёти ва врач фаолиятнинг хуқуқий асослари модули бўлажак мутахассисни тайёрлаш жараёнида тиббий фаолият билан боғлиқ бўлган қонунчилик асослари талабларини хал этиш, тиббий ёрдам нуқсонларини фарқлашни, тиббий ёрдам кўрсатишдаги баҳсли холатларда хизмат текширувларида иштирок этиш, тиббий ёрдам кўрсатишда йўл қўйилган камчиликларни таҳлил қилиш, хамда амалиётда ишлата билиш имкониятини беради.

Модулни ўқитиш учун анатомия, физиология, патофизиология, патологик анатомия, травматология, нейрохирургия фанлари назарий замин бўлиб хизмат қилади.

Модул дастури Ўзбекистон Республикаси Давлат таълим стандарти ва Педиатрия иши таълим йўналиши Малака талабларига асосланган ҳолда тузилган. Мазкур модул дастури мавзулари тиббиёт олий таълим муассасаларининг бакалавриат босқичининг клиник модулларнинг дастур мавзулари билан узвий боғлиқ ҳолда яратилади. Дастур асосий ва энг янги адабиётлардан, чет эл олимларининг таржима қилинган адабиётларидан, миллий ва жаҳон стандартлари асосида тузилган меъёрий ҳужжатлар ҳужжатлар асосида тузилди.

2. Ўқув модулининг мақсади ва вазифалари

2.1.Модулнинг мақсади - талабалар томонидан бўлажак врачлик фаолиятида зарур бўлган суд-тиббиёти бўйича назарий билим ва амалий кўникмаларга эга мутахассислар тайёрлашни таъминлашдан иборат.

2.2.Модулнинг вазифалари:

-Талабаларни кейинчалик суд-тиббий экспертизага молик бўладиган холатларда тиббий ёрдам кўрсатишнинг хусусиятлари билан таништириш.

-турли шикастланишларда малакали тиббий ёрдам кўрсатишни таъминлашда муҳим хисобланган шикастловчи омил, жароҳатнинг вужудга келиш механизмини (патогенез,траматогенез) ўргатиш.

врачларнинг амалдаги қонун хужжатларига мувофиқ, турли процессуал харакатлардаги эҳтимолий иштирокининг хусусиятлари билан таништириш.

Шифокорлик фаолияти жараёнида аҳоли ва беморлар ўртасида тўғри тушунтириш маърифий ишларни олиб боришни ўргатиш. Нафақат тиббий ёрдам, балки тиббиётга алоқадор бўлмаган, умуминсоний, оилавий, хуқуқий ва бошқа масалалар билан таништириш.

-тиббиёт ходимларининг турли хил касб хуқуқбузарликлари билан таништириш ва юзага келиши мумкин бўлган хуқуқбузарликни оқибатини билишни ва бу каби оқибатларни юзага келмаслигини олдини олиш чора тадбирлари йўлларини ўргатиш.

-тиббий ходимларнинг касбий хуқуқбузарликлари бўйича ўтказиладиган комиссиявий суд-тиббий экспертиза тартиби билан таништириш.

2.3. Модул бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар:

Талаба:

- портлаш травмаси холларида суд-тиббий экспертизаси хусусиятлари, организмга юқори ёки баланд атмосфера босимининг таъсири натижасида организмда юз берадиган ўзгаришлар, акушер-гинекологик экспертиза усуллари, суюқ қон гуруҳини АВО тизими бўйича аниқлаш, доғда қон мавжудлиги, тури ва гуруҳини аниқлаш, доғда сперма мавжудлиги ва гуруҳини аниқлаш ***хақида тасаввурга эга бўлиши;***

-суд тиббий экспертизага оид Ўзбекистон Республикаси Қонунларини, Ўзбекистон Республикасида шахс дахлсизлигини белгиловчи қонунларни, суд тиббий экспертиза тўғрисидаги ҳуқуқий ҳолатларни, тиббий ходимларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини, касб ҳуқуқбузарликларида жавобгарлиги ҳамда тиббий ходимлар фаолиятини регламентловчи асосий қонунларни, суд тиббиётининг ҳамма бўлимлари бўйича замонавий илмий маълумотларни, хамда суд тиббий экспертиза объектларини (мурда, тирик шахс, ашёвий далил) текширишнинг асосий усулларини қўллашни ***билиши ва улардан фойдалана олиши;***

-воқеа жойини кўздан кечириш; мурдани топилган жойида кўздан кечириш; ўлим фактини тасдиқлаш усуллари; ўлим вақтини аниқлаш; мурда кийимини кўздан кечириш ва тасвирлаш тартиби; мурдани текшириш усуллари; мурдани ташқи ва ички текшириш; мурадани қўшимча текширувлар учун материаллар олиш; суд тиббий ташҳис қўйиш; эксперт хулосасига тўхтамлар тузиш; тирик шахслар экспертизаси усуллари; тан жароҳатларини суд тиббий баҳолаш; суд тиббий текшириш далолатномаси ёки эксперт хулосасини тузиш; акушер-гинекологик экспертиза усуллари; қўшимча текширувлар учун суртмалар олиш каби ***кўникмаларига эга бўлиши керак;***

3.Асосий қисм

3.1.Модулдаги маъруза машғулотлари мавзулари ва мазмуни, ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

1-мавзу. Суд тиббиёти фани, вазифалари ва аҳамияти.

Суд-тиббий экспертизанинг процессуал ва ташкилий асослари. Суд-тиббий танатология. Терминал ҳолатлар. Мурдадаги илк ва кечки ўзгаришлар.

2-мавзу. Механик жароҳатлар хақидаги маълумот.

Ўткир ва ўтмас жисмларлардан етказилган жароҳатлар. Ўтмас жисмларлардан етказилган жароҳатлар: шилинишлар, конталашлар, яралар, синишлар, ички аъзоларнинг жарохатланишлари. Ўткир жисмларлардан етказилган жароҳатлар: кесилган, санчиб кесилган, санчилган, чопилган ва бошка жарохатлар. Автотравма.

3-мавзу. Механик асфиксиянинг суд-тиббий экспертизаси.

Кислород етишмовчилиги натижасида келиб чикадиган согликнинг бузилиши ва ўлим. Гипоксия ва асфиксия холатлари. Механик асфиксия классификацияси. Тиббий фаолиятдаги ноҳуш оқибатлар. Врач хатоси, бахтсиз ходисалар, ятроген касалликлар. Уларни аниқлашнинг ва хуқуқий баҳолашнинг хусусиятлари.

4-мавзу. Суд тиббий токсикологияси.

Заҳар тушунчаси. Захарларнинг таъсир килиш шароитлари. Захарларнинг суд тиббий тасниф и. Овқатдан заҳарланиш. Этил спирти билан заҳарланишлар диагностикаси. Гиёхванд моддаларни қабул қилиш билан боғлиқ ўлим.

5-мавзу. Янги туғилган чақалоқлар мурдасини суд-тиббий экспертизаси.

Янги туғилган чақалоқлар мурдасини суд тиббий экспертизаси.Гўдак ўлдириш. Экспертиза томонидан хал этиладиган саволлар. Янги туғилган чақалоқларнинг зўраки ва нозўраки ўлими.

6-мавзу. Айрим физик омилларнинг организмга таъсири.

Юқори ва паст хароратнинг таъсири. Аланга таъсирининг хаётийлигини аниқлаш.Техник ва атмосфера электр токининг таъсири.Юқори ва паст босимнинг таъсири.

7-мавзу. Тирик шахсларнинг суд-тиббий экспертизаси.

Тирик шахслар экспертизаларининг ташкилий ва процессуал хусусиятлари.. Жинсий ҳолат ва жиноятлар бўйича тирик шахсларнинг суд-тиббий экспертизаси. Гендер зурлаш хамда сексуал зурлаш билан боглик булган жарохатланишни назорат килиш ва олдини олиш чоралари.

3.2. Модулдаги амалий машғулотлар мавзулари, ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

3.2.1. Амалий машғулотларнинг мавзулар рўйхати:

1-мавзу. Суд тиббиёти фани, вазифалари ва аҳамияти. Суд-тиббий экспертиза хизматининг Ўзбекистон Республикасидаги асосий вазифалари.Ўзбекистонда суд-тиббий экспертизанинг ташкилланиши ва структураси. Суд-тиббий экспертизанинг процессуал ва ташкилий асослари.

2-мавзу. Суд-тиббий танатология. Терминал ҳолатлар. Ўлимнинг суд-тиббий таснифи. Мурдадаги илк ва кечки ўзгаришлар. Мурда суд-тиббий экспертизасининг аҳамияти. Воқеа содир бўлган ва мурда топилган жойни бирламчи кўздан кечириш. Кўздан кечиришнинг ташкилий ва процессуал масалалари.

3-мавзу. Механик жароҳатлар. Ўткир ва ўтмас жисмларлардан етказилган жароҳатлар. Баландликдан йиқилиш натижасида олинган жароҳатларнинг ўзига хос хусусиятлари. Автотравма, таснифи.

4-мавзу. Ўқ отар қуроллардан етказилган жароҳатлардан ўлим ҳолларида суд-тиббий экспертиза. Портлаш травмаси.

5-мавзу. Механик асфиксия (осиш, чўкиш).Механик асфиксиянинг таснифи. Механик асфиксиядан ўлим ҳолларида мурда суд-тиббий экспертизасини ўтказиш, диагностикаси.

6-мавзу. Заҳарланишлар. Захар хақида тушунча.Захарли моддаларнинг таснифи.Заҳарланиш ҳолларида суд-тиббий экспертиза хусусиятлари. Исботлаш манбалари.Захарларнинг организмга таъсир қилиш шартлари. Махаллий ва умумий (резорбтив) таъсири қилувчи захарлар билан захарланиш.

7-мавзу. Янги туғилган чақалоқлар мурдасининг суд-тиббий экспертизаси. Гўдак ўлдириш. Экспертиза томонидан ҳал этиладиган саволлар. Янги туғилганлик, расолик, ҳаётга лаёқатлилик, тирик туғилганлик белгиларини аниқлашнинг суд-тиббий мезонлари. Янги туғилган чақалоқларнинг зўраки ва нозўраки ўлими. Тўсатдан ўлим. Болаларда ва катта ёшдаги шахсларда тўсатдан ўлим сабаблари. Болаларда тўсатдан ўлим синдроми.

8-мавзу.Юқори ва паст хароратнинг таъсири. Аланга таъсирининг хаётийлигини аниқлаш.Техник ва атмосфера электр токининг таъсири.Юқори ва паст босимнинг таъсири.

9-мавзу. Тирик шахсларнинг суд-тиббий экспертизаси. Тирик шахслар экспертизаларининг ташкилий ва процессуал хусусиятлари. Тан жароҳатларнинг оғирлик даражасининг ҳуқуқий таснифи ва суд-тиббий аниқлаш мезонлари.

10-мавзу. Бахсли жинсий ҳолатлар ва жинсий жиноятлар бўйича тирик шахсларнинг суд-тиббий экспертизаси. Бу турдаги экспертизалар ўтказишнинг хусусиятлари.

11-мавзу. Тиббий ходимларнинг касб хуқуқбузарлиги холатларида суд-тиббий экспертиза. Мазкур экспертизаларни ўтказишда клиницист- мутахассисларнинг ўрни. Жиноят тушунчаси. Айбнинг турлари; қасддан, эхтиётсизлик орқасидан, охирги зарурият.

12-мавзу. Тиббий ёрдам кўрсатиш нуқсонлари. Тиббий ёрдам нуқсонлари таснифи. Нуқсонлар моҳияти ва уларни юзага келиш сабаблари.Тиббий ёрдам нуқсонларининг оқибатига таъсири.Уларнинг ўрганишнинг тиббий ёрдам сифатини яхшилашдаги аҳамияти.

3.2.2. Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Амалий машғулотлар мультимедиа қурилмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир ўқитувчи томонидан ўтказилади.

Амалий машғулотларни ўтказишда қуйидаги дидактик тамойилларга амал қилинади:

- Амалий машғулотларни мақсадини аниқ белгилаб олиш;
- Ўқитувчининг инновацион педагогик фаолияти бўйича билимларни чуқурлаштириш имкониятларига талабаларда қизиқиш уйғотиш;
- Талабада натижани мустақил равишда қўлга киритиш имкониятини таъминлаш;
- Талабани назарий-методиқ жиҳатдан тайёрлаш ва ҳ.к.

3.2.3. Модулни ўқитиш давомида эгалланадиган амалий кўникмалар ва компетенциялар:

Модул давомида эгалланадиган амалий кўникмалар рўйҳати:

Клиник ўқув амалиётини ўтиш даврида талабалар қуйидаги амалий кўникмаларни ўзлаштиришлари кўзда тутилган.

1.Воқеа жойини кўздан кечириш тартиби бўйича ўтказиш.

2.Ўлим фактини тасдиқлаш ва ўлим вақтини аниқлаш.

3.Мурда кийимини кўздан кечириш ва тасвирлаш тартиби.

4.Мурдани текшириш усуллари бўйича мурдани ташқи ва ички текширишни ўтказиш.

5.Мурадани қўшимча текширувлар учун материаллар олиш.

6.Суд тиббий ташҳис қўйиш ва эксперт хулосасига тўхтамлар тузиш.

7.Тирик шахслар экспертизасини ўтказиш тан жароҳатларини суд тиббий баҳолаш мақсадида.

8.Суд тиббий текшириш далолатномаси ёки эксперт хулосасини тузиш;

9.Тиббий ходимларнинг касб хуқуқбузарликлари бўйича ўтказилаётган комиссион суд-тиббий экспертизалар мазмун ва мохиятини тушуниб ўтказиш тартибини;

10.Комиссион суд-тиббий экспертиза ўтказилганда эксперт олдига қўйиладиган саволларни шакллантириш ва уларга жавоб бериш.

11.Тиббий фаолият билан боғлиқ хуқуқий муносабатлар бўйича амалдаги хуқуқий-методик адабиётлар,кодекслар ва бошқа қонуности меъёрий хуқуқий хужжатлар билан ишлаш.

Модул давомида эгалланадиган компетенциялар (номи, коди) рўйхати:

УК[1] 1. Абстракт фикр юритиш, ходисаларни таҳлил ва синтез қилиш қобилиятига эга бўлиш;

УК 2. Дунёқарашни шакллантириш учун фалсафий билимларнинг асосларидан фойдаланиш қобилияти;

УК 3. Ностандарт вазиятларда ҳаракат қилиш қобилияти, қабул қилинган қарорлар учун ижтимоий ва аҳлоқий жавобгарликни олишга тайёрлик;

УК 4. Ўз-ўзини ривожлантиришга, англашга, ўқишга, ижодий салоҳиятдан фойдаланишга тайёрлик;

УКК[2]1. Касбий фаолиятнинг стандарт вазифаларини ахборот, библиографик манбалар, биотиббиёт терминологияси, ахборот-коммуникация технологиялари ва ахборот хавфсизлигининг асосий талабларини ҳисобга олган ҳолда ҳал қилишга тайёрлик;

УКК 2. Профессионал фаолиятдаги муаммоларни ҳал қилиш учун оғзаки ва ёзма равишда рус ва хорижий тилларда мулоқот қилишга тайёрлик;

УКК 3. Тиббий хужжатларни тўғри юритишга тайёргалик;

УКК 4. Эксперт фикрлаш қобилиятини шакллантириш;

УКК 5. Тирик шахслар ва мурдалар экспертизаларини ўтказа билиш ва эксперт хулосалари расмийлаштиришни билиш;

УКК 6. Касбий фаолиятдаги муаммоли ҳолатларни ҳал этиш муносабат тарафлари билан мулоқот қила олиш ва мазкур вазиятлар бўйича тегишли ҳужжатларни расмийлаштиришга тайёргарлик.

Модул давомида ўқув клиник амалиётни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Талабаларнинг клиник ўқув амалиёти РСТЭИАМ бўлимларида ўтказилади. Амалий машғулотда амалий кўникмаларга ўргатиш жараёни батафсил режалаштирилади ва 3 босқични ўз ичига олади:

УК[1]- умумий компетенция

УКК[2]- умумий касбий компетенция

1. Кириш қисми – машғулотнинг мақсади ва вазифалари аниқланади, ўрганилаётган кўникмадан фойдаланишнинг мотивацион асоси, унинг назарий жиҳатлари муҳокама қилинади. Агар техник воситаларни қўллаш талаб этилса унда уларнинг таъсир механизми, қўллаш техникаси таништирилади.
2.Тиббий хужжатларни (касаллик тарихи, амбулатор карта, тиббий маълумотномалар ва бошқ.) ўрганади,тахлил этади,мавжуд тўлғизишдаги хатоликларни, нуқсонларни аниқлайди. Мавжуд йўл қўйиилган нуқсонларни келиб чиқиш сабабларини тахлил қилади,ўргатади. Тескари алоқани олгунга қадар, яъни ўрганаётган шахс мустақил, бироқ педагог назорати остида тўғри таҳлил қила олганда, кўникмани бажаришнинг барча босқичларини умумлаштириш ўзаро бир-бирида кўп марта машқ қилиш ва фақат кўникмага эга бўлгандан сўнг мустақил малакага эга бўлганда, ҳар бир босқич тўғри кетма-кетликда ишлаб чиқилади ва эксперт хулосаси расмийлаштирилади.
3. Хулоса – ўрганаётган шахс билан ушбу кўникманинг аҳамиятини муҳокама қилиш ва уни турли вазиятларда қўллаш. Сўров асосида ўқув мақсади ва вазифаларига эришилганлигига ишонч ҳосил қилиш. Ўқитиш жараёнида юзага келган муамммоларни аниқлаш ва ҳал қилиш.

Талабаларга бажарилаётган амаллар алгоритми мавжуд бўлиши лозим (кафедранинг услубий қўлланмасида касбий йўриқномалар батафсил ёритилган, ўқув хонаси деворига схема кўринишида осиб қўйилган бўлиши лозим).Ўқитувчи назорат қилади ва керак бўлганда талабалар ишидаги хатоликларни тўғирлайди. Талаба, унинг хатоси нимада эканлигини, ўқитувчига ва бошқа талабаларга тушунтириб беради ва сўнгра муолажани такрорлайди. Интерфаоллик шунда намоён бўладики, бунда бошқа талабалар эксперт сифатида чиқишга ва ўқитилаётган талабанинг амалий кўникмани тўғри ўзлаштирганлигини баҳолашга тайёр бўлишлари лозим.

Машғулот сўнггида ўқитувчи ҳар бир талабанинг амалий кўникмани ўзлаштирганлик даражасини баҳолайди. Талаба амалий кўникмани ўзлаштира олмаган вазиятларда, машғулотдан ташқари вақтда мустақил ўзлаштириш тавсия этилади.

4.Мустақил таълим ва мустақил ишлар, ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

4.1.Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулар рўйхати:

1. Наркомания ва унинг оқибатлари. Наркотик моддаларни аниқлаш усуллари.
2. Куйиш касаллиги. Ёнгинда қолган мурдаларни суд тиббий экспертизаси. 3.
3.Барометрик босимнинг организмга таъсири. Ўлим сабаблари ва мурдадаги белгилари.

4. Суд гинекологик экспертизаларни ўтказишнинг ўзига хос хусусиятлари.
5. Ёшни аниқлаш экспертизаси.
6. Қон мавжудлигини аниқлаш экспертизаси янги усуллари.
7. Этил спиртининг суррогатлари билан заҳарланиш ҳолларида суд тиббий экспертиза.
8. Криминал аборт тушунчаси. Ўлим сабаблари.
9. Болаларда тўсатдан ўлим сабаблари.
10. Техник электр токининг организмга таъсири.
11. Эвтаназия тушунчаси ва уларнинг турлари.
12. Танаталогия.Терминал холатлар тушунчаси.
13. "Фуқаролар соғлиғини сақлаш тўғрисида" Ўзбекистон Республикаси қонунинг моҳияти ва аҳамияти.
14.Ятрогения ва уларнинг турлари.
15.Врач хатолиги,уларнинг юзага келиши объектив ва субъектив сабаблари.

4.2.Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг шакллари:

Талаба мустақил ишни ташкил этишда қуйидагилардан фойдаланади:

- Рефератлар тайёрлайди ва химоя қилади
- Тақдимотлар тайёрлайди
- Органайзерлар тузади
- Докладлар тайёрлайди
- Муаммога йўналтирилган вазиятли масалаларни ечади.

4.3.Мустақил таълим ва мустақил ишларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Суд тиббиёти ва тиббиёт хуқуқи модули бўйича мустақил иш аудитория ва аудиториядан ташқари ўтказилади.

Талаба мустақил ишни ташкил этишда қуйидаги шакллардан фойдаланилади:

- аудитория машғулотларидан ташқари Республика суд тиббий экспертиза илмий амалий маркази амбулатория (тирик шахслар экспертизалари ўтказиш бўлими),танатология (мурдаларни экспертизаси ўтказиш бўлими), қайта ва комиссиявий экспертизаларни ўтказиш бўлимларида мавжуд комиссиявий экспертиза хулосаларидан фойдаланилган холда, тасдиқланган амалий кўникмаларни педагог назоратида сон ва сифат жихатдан бажариш ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш дафтарларида акс эттириш;
- Экспертиза ўтказаётган суд-тиббий эксперт билан биргаликда тирик шахслар ва мурдалар экспертизалар жараёнида иштирок этиш;
- айрим назарий мавзуларни ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш;

- берилган мавзу бўйича ахборот (реферат) тайерлаш;

- модулнинг бўлимлари ёки мавзулари устида махсус ёки илмий адабиётлар (мақолалар) бўйича ишлаш ва маърузалар қилиш;

- вазиятли ва клиник муаммоларга йўналтирилган вазиятли масалалар ечиш;

- CASE (реал клиник вазиятлар ва клиник вазиятли масалалар асосида case-study) ечиш.

- моделлар ясаш, кроссвордлар тузиш, органайзерлар тузиш ва ҳ.к.

Суд тиббиёти ва врач фаолиятининг хуқуқий асослари модули бўйича курс иши режада кўзда тутилмаган.

Модул бўйича талабалар билимини назорат қилиш турлари ва баҳолаш мезонлари

Суд тиббиёти ва врач фаолиятининг хуқуқий асослари модули бўйича баҳолаш мезонлари ҳақидаги маълумот модул бўйича биринчи машғулотда талабаларга эълон қилинади.

Талабаларнинг модул бўйича ўзлаштириш даражасининг Давлат таълим стандартларига мувофиқлигини таъминлаш учун қуйидаги назорат турлари ўтказилади:

- жорий назорт (ЖН);
-оралиқ назорат (ОН);
- якуний назорат (ЯН);

ЖОРИЙ НАЗОРАТ (ЖН)

Жорий назоратда талабанинг модул мавзулари бўйича билим, амалий кўникма ва компетенцияларни эгаллаш даражасини аниқлаш ва баҳолаб бориш кўзда тутилади. Суд тиббиёти ва врач фаолиятнинг хуқуқий асослари модули бўйича жорий назорат оғзаки, ўргатувчи-назорат тестлари, вазиятли масалалар шаклларида ўтказилади.

Баҳолашда талабанинг билим даражаси, амалий машғулот материалларини ўзлаштириши, назарий материал муҳокамасида ва таълимнинг интерактив усулларида иштирокининг фаоллик даражаси ҳисобга олинади.

Ҳар бир машғулотда барча талабалар баҳоланиши шарт. Максимал балл 100, ўтиш бали 55 балл.

Жорий назоратда талабалар билими таълим моделига асосланган холда назарий ва амалий босқичларда амалга оширилади.

Модулга ажратилган 3.5 кредитни талаба ЖН давомида йиғади.

Модул бўйича таълим олувчи рейтинги қуйидагича аниқланади:

Балл	ECTS баҳо	ECTS нинг таърифи		Баҳо	Таърифи
86-100	A	"аъло" – аъло натижа, минимал ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; муаммоли саволларни аниқлаши, ўз қарашларини илмий-амалий тилда асослаб бера олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши ва уни қисқа вақт ичида илмий ва амалий масалаларни ечишда самарали қўллай олиши; ностандарт вазиятларда муаммоларни мустақил ва ижодий ҳал қила олиш қобилиятини кўрсата олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан); амалий масалаларни қисқа, асосланган ва рационал равишда ҳал этиши; модул дастурида тавсия этилган асосий ва қўшимча адабиётларни тўлиқ ва чуқур ўзлаштириши; модул бўйича назариялар, йўналишлар моҳиятини англаш, уларга танқидий баҳо бериш ва бошқа модуллар илмий ютуқларини қўллай олиши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил	5	аъло

			қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда юқори маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
81-85	B	"жуда яхши" – ўртадан юқори натижа, айрим ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан); амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар ва йўналишлар моҳиятини	4	яхши

			англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда жуда яхши маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
71-80	C	"яхши" – ўртача натижа, сезиларли ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши, аммо бир оз камчиликлар билан; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан)ни эгаллаши, аммо бир оз камчиликлар билан; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш		

			натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда яхши даражага эга бўлиши лозим;		
60-70	D	"қониқарли" – суст натижа, қўпол камчиликлар билан	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида етарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил аммо ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши;	3	Қониқарли

			назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
55-59	E	"ўрта" – минимал натижага тенг	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида қониқарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим қўпол хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда ва ҳатоларга йўл қўйганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил эмас ва ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил эмас ва ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;		

31-54	FX	"қониқарсиз" – минимал даражадаги билимларни олиш учун қўшимча мустақил ўзлаштириши зарур	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; илмий терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий мантиқий хатоларга йўл қўйса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса; амалий кўникмаларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.	2	Қониқарсиз
0-30	F	"мутлоқ қониқарсиз" – тўлиқ қайта ўзлаштириши лозим	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий ва қўпол мантиқий хатоларга йўл қўйса ёки умуман жавоб бермаса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса ёки умуман бажармаса; амалий кўникмаларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.		

ОРАЛИҚ НАЗОРАТ (ОН)

Суд тиббиёти ва врач фаолиятининг ҳуқуқий асослари модули бўйича ОН 4 курс цикли якунида ўтказилади. ОН га ЖН бўйича тегишли кредитларни тўплаган талаба киритилади. ОН тури кафедра мажлисининг қарори билан белгиланади. ОН да саралаш бали (55балл) йиға олмаган талаба якуний назоратга қўйилмайди. Оралиқ назоратни ўтказиш жараёни кафедра мудири томонидан тузилган комиссия иштирокида даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, оралиқ назорат натижалари бекор қилинади ва оралиқ назорат қайта ўтказилади

ЯКУНИЙ НАЗОРАТ (ЯН)

ЖН ва ОНга ажратилган кредитларни тўлиқ тўплаган талаба ЯНга киритилади. ЯНда талабанинг билим, амалий кўникма ва малакалари модулнинг умумий мазмуни доирасида баҳоланади. ЯН модул бўйича ўқув машғулотлари тугаганидан сўнг ўтказилади. ЯНда саралаш балини (55 балл) йиға олмаган талаба ЯНдан ўтмаган ва модулни ўзлаштирмаган деб ҳисобланади (ЖНда кредитни тўлиқ йиғган бўлса ҳам). Таълим муассасаси ректорининг буйруғи билан ички назорат ва мониторинг бўлими раҳбарлигида тузилган комиссия иштирокида якуний назоратни ўтказиш жараёни даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, якуний назорат натижалари бекор қилинади ва якуний назорат қайта ўтказилади.

Касаллиги сабабли якуний назоратни топшира олмаган талабаларга факультет декани фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида якуний назоратда саралаш балидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни ўзлаштира олмаган талаба факультет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан талабалар сафидан четлаштирилади.

Талаба назорат натижаларидан норози бўлса, модул бўйича назорат тури натижалари эълон қилинган вақтдан бошлаб бир кун мобайнида факультет деканига ариза билан мурожат этиши мумкин. Бундай ҳолда факультет деканининг тақдимномасига кўра ректор буйруғи билан 3 (уч) аъзодан кам бўлмаган таркибда апелляция комиссияси ташкил этилади.

Апелляция комиссияси талабаларнинг аризаларини кўриб чиқиб, шу куннинг ўзида хулосасини билдиради.

Баҳолашнинг ўрнатилган талаблар асосида белгиланган муддатларда ўтказилиши ҳамда расмийлаштирилиши факультет декани, кафедра мудири, ўқув бўлими ҳамда ички назорат ва мониторинг бўлими томонидан назорат қилинади.

5. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбалари

5.1. Асосий адабиётлар

1. Ғиёсов З.А. Суд тиббиёти (ўзбек тилида). Дарслик.Тошкент.2018 й.

2.Искандаров А.И., Қўлдошев Д.Р., “Суд тиббиёти”. Дарслик. - Тошкент ш. “MERIYUS” Хусусий матбаа нашриёти. 2009 йил.

3.Iskandarov A.I, Quldoshev D.R,. “Sud tibbiyoti. Дарслик. - Toshkent, “MERIYUS” Хусусий матбаа нашриёти. 2009 йил.

4. Шамсиев Э.С., Искандаров А.И. ва бошқ.“Суд тиббий фанлари”. Дарслик.- Тошкент ш. ТДЮИ нашриёти, 2003 й.

5. Шамсиев Э.С., Искандаров А.И. и др.. “Судебная медицина”, Учебник для Вузов.-Ташкент. Типография ТГЮИ, 2003 г.

5.2. Қўшимча адабиётлар

1. Амалдаги қонуний ва меъёрий хужжатлар: Ўзбекистон Республикаси Жиноят ва Жиноят процессуал кодекси. Ўзбекистон Республикаси конституцияси. Ўзбекистон Республикасининг “Фуқаролар соғлиғини сақлаш тўғрисидаги” Қонуни.

2. В.Н.Крюков. “Судебная медицина”. Учебник. –г.Москва. Издательство. “Медицина”. 1990 г.

3. Атлас по Судебной медицине. Солохин А.А., Смолянинов В.М.,

4. «Основы патологии человека»: Учебная литература для студентов медицинских институтов. (Под.ред М.С. Абдуллаходжаевой. Ташкент.1997. Ч.1.11.

5 .«Патологическая анатомия болезней плода и ребенка» (Под ред. Т.Е.Ивановской и Л.В. Леоновой.- М. 1989. Том 1. 11.

6. В.Томилин. “Судебная медицина”. Учебник. –г.Москва. Издательство. “Медицина”. 2000г.

5.3. Интернет сайтлари

1. http://www.sudmed.ru;
2. http://www.forens-rus.net;
3. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/ University of Atlanta (АҚШ),
4. http://www.ucalgary.ca/ University of Calgary (Канада).
5. http://www.ku.dk/english University of Copenhagen (Дания).

СУД ТИББИЁТИ ВА ВРАЧ ФАОЛИЯТНИНГ ХУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ МОДУЛИ СИЛЛАБУСИ

Модулнинг тўлиқ номи	**Суд тиббиёти ва врач фаолиятнинг хуқуқий асослари**		
Модул коди:	Кредит сони: 3,5 Шундан: ЖН – 4 курс 2,5 кредит ЖН – 5 курс 1 кредит ОН - 0 кредит (мажбурий) ЯН - 0 кредит (мажбурий)	Модул ўтилиш даври: 8-9 семестр	ECTS value: 5
Таълим йўналиши	5510200 – «Педиатрия иши»	4, 5 босқич бакалаврлари	
Модулнинг давомийлиги	4 курс 9 кун, 5 курс 3 кун		
Ўқув соатлари хажми:	Жами соат:	126	
	Шунингдек:		
	маъруза	14	
	амалий машғулот	22	
	клиник ўқув амалиёти	36	
	Лаборатория машгулот	-	
	мустақил таълим	54	
Ўқув модулининг статуси	Клиник модуллар блоки		
ОТМ номи, манзили			
Кафедра номи			
Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот	Маърузачиларнинг Ф.И.Ш. Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.	E-mail: E-mail:	
Машғулот вақти ва жойи			
Модулнинг мазмуни	Ўзбекистон Республикасида қонун устуворлиги мамлакатнинг ривожланишидаги асосий тамойиллардан бири сифатида эътироф қилинган.Бинобарин,баъзи ҳолатларда хуқуқни муҳофаза этувчи идораларнинг фаолиятида тиббиёт, биологияга оид масалаларни ҳал этиш зарурати вужудга келади. Шу сабабли талабаларни кейинчалик суд-тиббий экспертизага молик бўладиган холатлар ни ўргатиш алоҳида ахамият касб этади. Шунингдек, суд тиббиёти ва врач фаолиятнинг хуқуқий асослари модули бўлажак мутахассисни тайёрлаш жараёнида тиббий фаолият билан боғлиқ бўлган қонунчилик асослари талабларини хал этиш, бўлажак врачларнинг амалдаги қонун хужжатларига мувофиқ, турли процессуал харакатлардаги эҳтимолий иштирокининг хусусиятлари билан таништириш,тиббий ёрдам кўрсатишда йўл қўйилган камчиликларни таҳлил қилиш, хамда амалиётда ишлата билиш имкониятини беради. Суд тиббиёти ва тиббиёт хуқуқи модули бўлажак олийгохни битириб чиққан тиббиёт ходимларида уларнинг ўз касбий фаолиятини олиб		

	бориш жараёнида тўғри ташкилий-хуқуқий қарорлар қабул қилиш, уларда хуқуқий онг ва қонунни хурмат қилиш каби малакаларни шакллантириш, суд-тиббий экспертиза мазмун ва моҳиятини тушуниб, уларни таҳлил қилиб талаба ўзида тиббий фаолият билан боғлиқ бўлган хуқуқий саводхонлигини хамда касбий маҳоратини янада ривожлантиришга имконият яратади.
Пререквизитлар	Анатомия, хуқуқшунослик, патологик анатомия, патологик физиология.
Постреквизитлар	Барча клиник модуллари учун назарий ва амалий замин бўлиб хизмат қилади.
Модулнинг мақсади	Суд тиббиёти ва врач фаолиятнинг хуқуқий асослари модули талабалар томонидан бўлажак врачлик фаолиятида зарур бўлган суд-тиббиёти бўйича назарий билим ва амалий кўникмаларга эга мутахассислар тайёрлашни таъминлашдан иборат.
Модулнинг вазифалари	-Талабаларни кейинчалик суд-тиббий экспертизага молик бўладиган холатларда тиббий ёрдам кўрсатишнинг хусусиятлари билан таништириш. -турли шикастланишларда малакали тиббий ёрдам кўрсатишни таъминлашда муҳим хисобланган шикастловчи омил, жароҳатнинг вужудга келиш механизмини (патогенез,траматогенез) ўргатиш. -врачларнинг амалдаги қонун хужжатларига мувофиқ,турли процессуал харакатлардаги эҳтимолий иштирокининг хусусиятлари билан таништириш. -тиббиёт ходимларининг турли хил касб хуқуқбузарликлари билан таништириш ва юзага келиши мумкин бўлган хуқуқбузарликни оқибатини билишни ва бу каби оқибатларни юзага келмаслигини олдини олиш чора тадбирлари йўлларини ўргатиш. -тиббий ходимларнинг касбий хуқуқбузарликлари бўйича ўтказиладиган комиссиявий суд-тиббий экспертиза тартиби билан таништириш. -касбий фаолият олиб бориш жараёнида аниқ вазиятлар юзага келганида мустақил тўғри қарорлар қабул қилишни ўргатиш. -тиббий фаолиятни тартибга солиб турувчи амалдаги қонунчилик тизими билан таништириш. -тиббиёт ходимларининг турли хил касб хуқуқбузарликлари билан таништириш ва юзага келиши мумкин бўлган хуқуқбузарликни оқибатини билишни ва бу каби оқибатларни юзага келмаслигини олдини олиш чора тадбирлари йўлларини ўргатиш. -тиббий ходимларнинг касбий хуқуқбузарликлари бўйича ўтказиладиган комиссиявий суд-тиббий экспертиза тартиби билан таништириш.
Модул бўйича талабалар билими,	**Талаба тасаввурга эга бўлиши керак:**

кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар	-портлаш травмаси холларида суд-тиббий экспертизаси хусусиятлари, организмга юқори ёки баланд атмосфера босимининг таъсири натижасида организмда юз берадиган ўзгаришлар, акушер-гинекологик экспертиза усуллари, суюқ қон гуруҳини АВО тизими бўйича аниқлаш, доғда қон мавжудлиги, тури ва гуруҳини аниқлаш, доғда сперма мавжудлиги ва гуруҳини аниқлаш **Талаба билиши шарт:** -суд тиббий экспертизага оид Ўзбекистон Республикаси Қонунларини, Ўзбекистон Республикасида шахс дахлсизлигини белгиловчи қонунларни, “Суд экспертиза тўғрисидаги” Ўзбекистон Республикаси қонунини, суд тиббий экспертиза тўғрисидаги ҳуқуқий ҳолатларни, тиббий ходимларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини, касб ҳуқуқбузарликларида жавобгарлиги ҳамда тиббий ходимлар фаолиятини регламентловчи асосий қонунларни, суд тиббиётининг ҳамма бўлимлари бўйича замонавий илмий маълумотларни, хамда суд тиббий экспертиза объектларини (мурда, тирик шахс, ашёвий далил) текширишнинг асосий усулларини қўллашни. **Талаба бажара олиши лозим:** -воқеа жойини кўздан кечириш; мурдани топилган жойида кўздан кечириш; ўлим фактини тасдиқлаш усуллари; ўлим вақтини аниқлаш; мурда кийимини кўздан кечириш ва тасвирлаш тартиби; мурдани текшириш усуллари; мурдани ташқи ва ички текшириш; мурадани қўшимча текширувлар учун материаллар олиш; суд тиббий ташҳис қўйиш; эксперт хулосасига тўхтамлар тузиш; тирик шахслар экспертизаси усуллари; тан жароҳатларини суд тиббий баҳолаш; суд тиббий текшириш далолатномаси ёки эксперт хулосасини тузиш; акушер-гинекологик экспертиза усуллари; қўшимча текширувлар учун суртмалар олишни;тиббий ходимларнинг касб хуқуқбузарликлари бўйича ўтказилаётган комиссион суд-тиббий экспертизалар мазмун ва мохиятини тушуниб ўтказиш тартибини, комиссион суд-тиббий экспертиза ўтказилганда эксперт олдига қўйиладиган саволларни шакллантириш ва уларга жавоб бериш; тиббий фаолият билан боғлиқ хуқуқий муносабатлар бўйича амалдаги хуқуқий-методик адабиётлар,кодекслар ва бошқа қонуности меъёрий хуқуқий хужжатлар билан ишлаш малакасини шакллантириш.
Таълим бериш усуллари	Маърузалар ва амалий машғулотлар
Таъминот	видеофильмлар, мультимедияли ва ўқитувчи компьютер дастурлардан, ўқитиш методикасидаги янги технологиялардан, мавзулар бўйича назарий билимларни сўрашдан фойдаланилади; мустақил иши, индивидуал ва гуруҳли презентациялар, уйга берилган вазифаларни тайёрлаш, рефератлар ёзиш, тестлар, вазиятли масалалар ва бошқалар.

Ўқитиш натижалари:
Модулни якунлаганда талаба билади:
-Суд тиббий экспертизага оид Ўзбекистон Республикаси Қонунларини;
-Ўзбекистон Республикасида шахс дахлсизлигини белгиловчи қонунларни;
-Суд тиббий экспертиза тўғрисидаги ҳуқуқий ҳолатларни;
- Тиббий ходимларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини;
- Касб ҳуқуқбузарликларида жавобгарлиги ҳамда тиббий ходимлар фаолиятини регламентловчи асосий қонунларни;
- Суд тиббиётининг ҳамма бўлимлари бўйича замонавий илмий маълумотларни, хамда суд тиббий экспертиза объектларини (мурда, тирик шахс, ашёвий далил) текширишнинг асосий усулларини қўллашни ;
-Тиббий ходимларнинг касб хуқуқбузарликлари бўйича ўтказилаётган - комиссиявий суд-тиббий экспертизалар мазмун ва мохиятини тушуниб экспертиза ўтказиш тартибини**;**
-Илмий адабиёт билан мустақил ишлашни.

Модулни якунлаганда талаба бажара олади:
-Воқеа жойини кўздан кечириш тартиби бўйича ўтказиш.
-Ўлим фактини тасдиқлаш ва ўлим вақтини аниқлаш.
-Мурда кийимини кўздан кечириш ва тасвирлаш тартиби.
-Мурдани текшириш усуллари бўйича мурдани ташқи ва ички текширишни ўтказиш.
-Мурадани қўшимча текширувлар учун материаллар олиш.
-Суд тиббий ташҳис қўйиш ва эксперт хулосасига тўхтамлар тузиш.
-Тирик шахслар экспертизасини ўтказиш тан жароҳатларини суд тиббий баҳолаш мақсадида.
-Суд тиббий текшириш далолатномаси ёки эксперт хулосасини тузиш.
-Тиббий ходимларнинг касб хуқуқбузарликлари бўйича ўтказилаётган комиссион суд-тиббий экспертизалар мазмун ва мохиятини тушуниб ўтказиш тартибини.
-Комиссион суд-тиббий экспертиза ўтказилганда эксперт олдига қўйиладиган саволларни шакллантириш ва уларга жавоб бериш.
-Тиббий фаолият билан боғлиқ хуқуқий муносабатлар бўйича амалдаги хуқуқий-методик адабиётлар,кодекслар ва бошқа қонуности меъёрий хуқуқий хужжатлар билан ишлаш.